

METİL ALKOL ZEHİRLENMESİ

(METANOL, ODUN ALKOLÜ)

METİL ALKOL

- Odunun damıtılmasıyla elde edilir.
- Sanayide ve denizcilikteki çözücülerde (*solvent*) kullanılır.
- Birçok üründe bulunur:
Boya kavlatıcılar, parlaticılar, cilalar,
cam suyu, antifriz

METİL ALKOL

- Zehirlenme:

Kaçak içki, ağır alkoliklerce kaza ile ya da bilerek alınması, intihar

- Zehirlenmeden iki toksik metabolit sorumlu:

FORMALDEHİD

FORMİK ASİT

- Tedavi bu metabolitlerin oluşumunu önlemek ve vücuttan uzaklaştırılmasını sağlamak üzerine kurulur.

METİL ALKOL

PATOFİZYOLOJİ

- Renksiz, uçucu bir sıvı. Ayırt ettirici kokusu var.
- Emilimi hızlı. Alımdan 30-90 dak.sonra zirve düzey.
- Zehirlenme: En sık ağızdan alım. Nadiren deri ve AC.
- Serum yarılanma süresi:
Hafif zehirlenme: 14-20 saat   Ağır zehirlenme: 24-30 saat
- Minimal ölümcül doz: 30-40 ml %40 (?)

METİL ALKOL

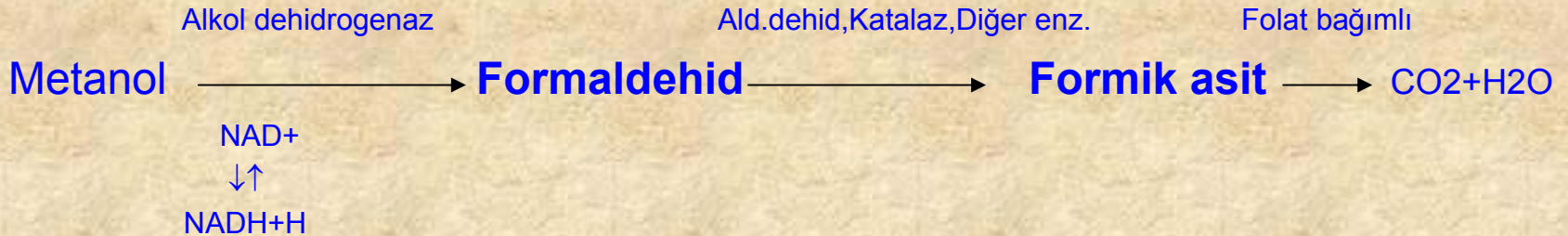
- Alımdan sonra en yüksek oranda:

Böbrek, KC, GIS, vitröz humor, optik sinir

- Atılımı:

KC (%90-95), Böbrek (%2-5), AC (çok az)

-Metanolün KC'deki metabolizması:

METİL ALKOL

- Formik asit birikmesi → semptomların başlaması
- Laktat oluşur:
  - * Formik mitokondriyal solunumu engeller → doku hipoksisi → laktat
  - * Hücre içi $NAD^+/NADH$ oranının düşmesi → anaerob.glik.stim. → laktat
- Retinada formaldehid oluşması:
optik papillit, retina ödemi, körlük
- Folat eksikliğinde fazla formik asit birikmesi.

METİL ALKOL

KLİNİK

- Semptomlar 12.-18. saate kadar çıkmayabilir.(toksik metabolitlerin oluşması zaman alır)
- Etanolle birlikte alınır, semptomlar gecikebilir.(Metanolle enzim için yarışma.)

- BAŞLICA SEMPTOMLAR:

MSS baskılanması, görme bozuklukları, karın ağrısı, bulantı-kusma, baş ağrısı, baş dönmesi, nöbetler, geniş anyon açıklı metabolik asidoz.

- OLGULARIN % 50'SİNDE GÖRME BOZUKLUKLARI:

Çift görme, bulanık görme, görme keskinliğinde azalma, fotofobi, “ önde karlı alan varmış gibi ” görme, görme alanında azalma, körlük.

- Nistagmus, sabit ve genişlemiş pupiller, retinal ödem, optik diskte hiperemi

METİL ALKOL

- **BBT:** Bazal ganglionlarda infarkt (Parkinson sendromuyla uyumlu)
- **Şiddetli mukoza irritasyonu:** ciddi karın ağrısı, bulantı-kusma (%50-60).
- **Pankreatit**
- Genellikle artmış **osmolar açık** vardır. Normal de olabilir (metanolün tamamıyla toksik bileşenlere dönüşmesinden).
- **Hipotansiyon ve bradikardi** (geç dönem) (kötü prognoz)

METİL ALKOL

- Sonuç; serum metanol konsantrasyonundan ziyade, asidozun şiddetiyle bağlantılıdır.
- **Metanol zehirlenmesinin tanısı:**
  - * Öykü
  - * Karakteristik klinik özelliklerin olması
  - * Geniş AA metabolik asidoz
  - * Osmolar açık
- **Tedavi, klinik tabloya göre başlanmalıdır. Kan düzeyi mümkün olmayabilir, beklenmemelidir.**

METİL ALKOL

- Belirtiler ve kan düzeyleri ilişkisi

Normal konsantrasyon	0.05 mg/dl
Asemptomatik hastalar	< 20 mg/dl
MSS sorunları	> 20 mg/dl
Göz sorunları	> 50 mg/dl
Ciddi zehirlenme tablosu	> 50 mg/dl
Ölüm tehlikesi	> 150-200 mg/dl

- Ayırıcı Tanı

Geniş anyon açıklı metabolik asidozun diğer sebepleri:

Etilen glikol, DKA, paraldehid, INH, salisilatlar, demir, laktik asidoz, fenformin, üremi, CO, siyanür, alkolik ketoasidoz, toluen

METİL ALKOL

-TEDAVİ

- * Destekleyici önlemler. Aletle KŞ. Gerekirse, tiyamin ve naloksan.
- * Asidozun düzeltilmesi
- * **Fomepizol ya da etanol verilmesi** (toksik metabolit oluşumunu önlemek için)
- * **Diyaliz** (metanolü uzaklaştırmak için)
- * Mide yıkama ve aktif köm. yararsız. (Mide yıkama alımdan hemen sonraysa, yararlı)
- * **Kan:** elektrolit, CBC, glu, metanol, etanol

METİL ALKOL

- * **SodyumBikarbonat:** pH'ı normale yaklaştırmak için.
(metabolik asidozun düzelmesi görme bozukluęu dahil metanol zehirlenmesinin etkilerini hafifletebilir)
- * Metanolün toksik metabolitlere dönüşmesini engellemek için alkol dehidrogenaz'ın yarışmalı şekilde engellenmesi gerekir.

FOMEPIZOL

ETANOL

- * **FOMEPIZOL**

Enzime ilgisi, etanole göre 8000 kat daha fazla.

MSS'ini baskılamaz.

Metabolik toksisitesi yok.

Kan düzeyinin belirlenmesi ve doz ayarlanması gerekmiyor.

METİL ALKOL

* ETİL ALKOL

Enzime ilgisi metanole göre 10-20 kat daha fazla.

Toksik metabolit oluşumunu önlemek için ulaşılması gereken kan düzeyi:
100-150 mg/dl.

Kan düzeyi takip edilmelidir. (Etanolün kan düzeyi 100 mg/dl altına düşmemelidir)

Damar içi, ağızdan ya da NG ile verilebilir.

Ağızdan verilirken NG kullanılır: % 20-30'luk etanol. Daha yükseği: gastrit.
(Şuur iyi değilse, ağızdan etanol kullanımı tehlike arz edebilir)

METİL ALKOL

Damar içi yol tercih edilir (Süperfisyal tromboflebit riski var) (%10 etanol, % 5 dekstroзда)

İ.v. etanol yoksa, ticari olarak satılan damıtılmış ispirto ağızdan tedavide kullanılabilir. Damıtılmış ispirtonun etanol içeriği(g) = içki hacmi(ml) x 0.9 x (proof/200)

Etanol verilirken hipoglisemi yönünden dikkatli olunmalıdır.

Alkol dehidrogenazın inhibisyonu için tercih : FOMEPIZOL olmalıdır.
Fomepizol elde yoksa ya da fomepizole alerji varsa: ETİL ALKOL

METİL ALKOL

- Fomepizol ya da etil alkol kullanılması dializ endikasyonunu değiştirmez.
- **FOLAT:** Eksiklięi olan hastalara verilebilir. 50 mg i.v. 4 saatte bir. Birkaç gün.
- **DİALİZ ENDİKASYONLARI :**
  - * MSS etkilenmesi
  - * Görme bozuklukları
  - * pH < 7.15
  - * > 30 ml metanol alım öyküsü
- Dializ endikasyonları, aynı zamanda fomepizol endikasyonlarıdır.
- Dializ ve fomepizol veya etanol, düzey sıfır olana ve asidoz kaybolana dek sürdürülmelidir.

METİL ALKOL

TEDAVİ ENDİKASYONLARI

Zehirlenmeyi düşündüren öykü ve semptomlar

Metanol > 20 mg/dl

Metanol alımı $\geq$ 0.4 mg/kg

TEDAVİ

ETANOL

Yükleme: %5deks'te, % 10'luktan, 10mL/kg, 30 dk'da.

İnf: % 5 deks'te, % 10'luktan, 1.5 mL/kg/saat (100-150 mg/dl düzeye ulaşılması ve sürdürülmesi için)

VEYA

FOMEPIZOL

15 mg/kg; 30 dak'da.

Sonra, 10 mg/kg, 12 saatte bir, 4 kez.

VE

FOLİNİK ASİT

1 mg/kg İ.V.(mak.50 mg), 4 saatte bir.

NaHCO₃

1 mEq/kg. (şiddetli asidozda)

METİL ALKOL

TEDAVİ

- Diyaliz fomepizolü de uzaklaştırır. Diyaliz sırasında daha sık aralıklarla (4 saatte bir) vermek gerekir.
- Etanol diyalizden etkilenebilir. Bu durumda daha yüksek bir idame başlangıç dozu gerekir (0.24 g/kg/saat)

SONUÇLANDIRMA

- Muhtemel bir metanol zehirlenmesi öyküsü olan asemptomatik hastalar, asidoz yoksa bile yatırılmalı ve tedavi edilmelidirler.
- Etilen glikol zehirlenmesi ile aynı ölçütler göz önüne alınır.

ETİLEN GLİKOL ZEHİRLENMESİ

ETİLEN GLİKOL

- Antifriz, koruma maddesi, vernik, kozmetik ürünleri, parlaticılar, deterjanlar.
- Zehirlenme:
  - * Alkoliklerin etanollü içki yerine içmesiyle
  - * İntihar
  - * Kaza ile (özellikle çocuklar).
- Zehirlenmeden iki toksik metabolit sorumludur :
  - * Formaldehid
  - * Formik asit
- Tedavi bu metabolitlerin oluşumunu önlemek ve vücuttan uzaklaştırılmasını sağlamak üzerine kurulur.

ETİLEN GLİKOLÜN METABOLİZMASI

ETİLEN GLİKOL

NAD⁺ Pir.
↓↑ ↓
NADH Lakt.

Alkol
Dehid.

GLİKOALDEHİD

NADH
↓↑
NAD⁺

Aldehyd
dehidrogenaz

GLİKOLİK ASİT (GLİKOLAT)

GLİKOLİK ASİT

FORMAT ← GLİOKSİLİK ASİT (GLİOKSALAT) → OKSALAT

Piridoksine
Bağımlı

Tiyamine
bağımlı

GLİSİN
(toksik değil)

α-OH-β-ketoadipat
(toksik değil)

ETİLEN GLİKOL

PATOFİZYOLOJİ

- Renksiz, kokusuz, şirinsi tadı olan bir madde
- Suda kolay çözünür, ağızdan alındığında hızla emilir, AC ya da deri yoluyla emilimi hızlı değildir.
- Ağızdan alındığında zirve kan düzeyine ulaşması: 1-4 saat
- Plazma yarı ömrü: 3-5 saat
- KC ve böbreklerde toksik metabolitlere parçalanır:

Aldehidler, Glikolat, Okzalat, Laktat

AC'LER, KALP, BÖBREKLERE TOKSİK ETKİ VE METABOLİK ASİDOZ

ETİLEN GLİKOL

- **Glikolik asit**, EG zehirlenmesindeki metabolik asidoza önemli katkı yapar. Asidozu artırır.
- Kalsiyum okzalat tuzu birikmesine bağlı gelişen ***okzalat kristalürisi*** belirgin bir özelliktir.(% 50)
- Erişkinlerdeki ölümcül doz: 2 mL/kg.

ETİLEN GLİKOL

KLİNİK

- Klinikte 3 dönem vardır:

1. Dönem: MSS Baskılanması Dönemi
2. Dönem: Kardiyopulmoner Dönem
3. Dönem: Nefrotoksisite Dönemi

- MSS BASKILANMASI DÖNEMİ:

- * Alımdan sonraki 1-12 saat içinde ortaya çıkar
- * Hastalarda “sarhoş” görünümü vardır. Etanol kokusu yoktur.
- * Yayvan konuşma, ataksi, sanrılar, koma, nöbet, ölüm.

Bu semptomlar zirve glikoaldehyd düzeyiyle bağlantılıdır.

ETİLEN GLİKOL

- * Fundus genellikle normaldir (*metanol zeh'inde etkilenmiştir*)
Nadiren nistagmus ve oftalmopleji görülür.
- * LP: Yüksek BOS basıncı olabilir. Protein ve birkaç PMN hücre.

- KARDİYOPULMONER DÖNEM

- * 12 – 24 saat sonra
- * Taşikardi, hafif HT, takipne (en sık)
- * KKY, ARDS, kardiyomegali, dolaşım kollapsı.
- * Miyozit (nadiren)

ETİLEN GLİKOL

- NEFROTOKSİSİTE DÖNEMİ

- * 24 – 72 saat sonra
- * Böğür ağrısı, KVAH (erken dönem semptomlar)
- * Oligürik BY, ATN
- * Komplet anüri olabilir

Uygun tedavi varsa genellikle böbrek hasarsız iyileşir

Nefrotoksisite aldehid metabolitleri ve okzalik asitten dolayı ortaya çıkar

Üriner kalsiyum okzalat kristalleri:

Dihidrat form (oktahedral kristal) (çadır biçiminde kristal)

Monohidrat form (monoklinik kristaller) (prizma biçiminde kristal)

HİPOKALSEMİ: 1/3 olguda. Kalsiyumokzalat şeklinde prepitasyon sonucu.

Tetani ve QT aralığı uzaması oluşturacak denli etkili olur.

CK YÜKSEKLİĞİ olabilir; jeneralize miyaljileri açıklayabilir.

ETİLEN GLİKOL

Sarhoşluk, nefeste alkol kokusunun olmaması, geniş aa metabolik asidoz, kalsiyum okzalat kristalürisi → EG zehirlenmesini akla getirmeli

Metanol zehirlenmesinde olduğu gibi; ön tanı konulması ve tedavinin başlatılması, öyküye ve karakteristik klinik görünümüne dayanır. Kan EG düzeyi sonucu beklenmemelidir.

20 mg/dl ↑ serum düzeyleri muhtemelen toksisite ile sonuçlanır. Daha düşük düzeylerde ölüm, daha ↑ düzeylerde sağkalım olguları bildirilmiştir

ETİLEN GLİKOL

LÖKOSİTOZ: Sıklıkla mevcuttur. Klinik işaretleri olmadıkça, enfeksiyon lehinde değerlendirilmemelidir.

Osmolar açık ya da kalsiyum okzalat kristalürisi olmadan da ciddi zehirlenmeler bildirilmiştir.

AYIRICI TANI: Geniş AA mtb asidoz sebepleri

ETİLEN GLİKOL

TEDAVİ

- Metanol tedavisine benzer.
- Mide yıkama ve NaHCO₃ ted. ile ilgili hususlar metanoldekiyle aynı.
- **Hipokalsemi:** 10 mL **Ca₂glukonat** (%10'luk), İ.V. olarak verilmelidir.
- **Piridoksin:** 100 mg, **Tiamin:** 100 mg IM/IV. Günlük olarak.

(Toksik olmayan yollarla EG mtb'sını kolaylaştırmak için)

- **Magnezyum:** Hipomagnezemi varsa verilir. Mg, toksik metabolitlerin metabolizmasında kofaktördür.

LAB ÇALIŞMALARI

- CBC, elektrolitler, aseton, alkol toksikoloji paneli (etanol, izopropanol, metanol dahil),
- Salisilat, AKG, TİT, EG düzeyi, Ca, CPK, Mg, Laktat

ETİLEN GLİKOL

Aşırı alımdan ya da zehirlenmeden şüphelenildiğinde fomepizol ya da etanol tedavisine başlanmalıdır.

Etanolün alkol dehidrogenaza ilgisi, EG'e göre 100 kat daha fazladır.

DİALİZ ENDİKASYONLARI

“Hikaye, klinik görünüm, lab. çalışmaları” üçlüsü EG zehirlenmesi ile uyumluysa

EG > 20 mg/dL

Nefrotoksisite belirtileri

Metabolik asidoz

Fomepizol kullanılması diyaliz endikasyonlarını değiştirmez

Fomepizol, etanol ya da diyaliz tedavisi, serum EG düzeyi sıfır olana kadar ve asidoz kaybolana kadar devam etmelidir.

ETİLEN GLİKOL

TEDAVİ ENDİKASYONLARI

EG alımı şüphesi

Şüphe ve anyon açıklı asidoz

EG > 20 mg/dl

TEDAVİ

ETANOL

Yükleme: %5deks'ta, % 10'luktan, 10mL/kg, 30 dk'da.

İnf: % 5 deks'da, % 10'luktan, 1.5 mL/kg/saat (100-150 mg/dl düzeye ulaşılması ve sürdürülmesi için)

VEYA

FOMEPIZOL

15 mg/kg; 30 dak'da.

Sonra, 10 mg/kg, 12 saatte bir, 4 kez.

VE

TIAMİN

100 mg İ.V.

PIRİDOKSİN

100 MG i.v.

KALSİYUM GLUKONAT(Hipokalsemi için)

% 10 CaGlukonat 10 mL İ.V.

NaHCO₃

1 mEq/kg. (şiddeti asidozda)

ETİLEN GLİKOL

EG veya metanol alımı ile birlikte ciddi işaret ve semptomlar varsa

ya da

semptom olmasa da anlamlı hikaye varsa,
hasta yoğun bakım birimine yatırılmalıdır.